

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Георги Н. Николов от Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ за трудовете на гл. ас. д-р Стиляна Атанасова Баталова, единствен участник в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, обявен в Държавен вестник, брой 36 от 27. 04. 2018 г. по професионално направление 2.1. „Филология“, за нуждите на Кирило-Методиевския научен център – БАН.

Научната биография на Стиляна Баталова е свързана с изучаването и преподаването на латински и старогръцки език, както и с изследването на исторически извори за историята на средновековна България.

Стиляна Баталова е завършила НГДЕК „Константин Кирил Философ“ – София (1989–1994 г.), където изучава и получава солидни познания в следните области: Латински език, Старогръцки език, Старобългарски език, Литература, Култура на Античността, Средновековна християнска култура, История, Френски език, Италиански език. Завършва обучението си със защита на дипломна работа на тема: „Преписката на папа Инокентий III с българите като извор за българската история (1199–1207)“.

Висшето си образование завършва в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Факултет Класически и Нови Филологии, Катедра „Класическа филология“ (1994–2000 г.). Тук придобива образователната степен „магистър“ с успешно защитена дипломна работа на тема: „Латински късни хроники и мотивът за покръстването на българите в тях“. През 2001–2004 г. е докторант във ФКНФ на СУ. Успешно защитава дисертация на тема: „Агиографските творби за Св. Евстатий Плакида в латинската традиция до XII век“ (научен ръководител доц. д-р Анна Николова) и получава образователната степен „доктор“ (2004 г.).

През 2006–2007 г. осъществява специализации в American Academy in

Rome (Рим, Италия) и е стипендиант на Andrew Mellon Foundation's Programme for Eastern and Central European Scholars, тема на проекта: "St. Eustathius Placidus and the Latin Abbreviated Legendaries".

Междувременно Стиляна Баталова придобива голям преподавателски опит. Била е преподавател по старогръцки език в НГДЕК „Константин Кирил Философ“ – София (1999–2001 г.) и хоноруван преподавател по латински и по старогръцки език в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Факултет Класически и Нови Филологии, Катедра „Класическа филология“ (2000–2012 г.), където води упражнения по съответните дисциплини. От 2005 г. заема длъжността главен асистент в Кирило-Методиевския научен център – БАН.

Стиляна Баталова се изявява с подготвените от нея и четени у нас и в чужбина лекционни курсове в областта на латинската, византийската и старата българска литература, на европейската средновековна историография, латинската палеография и агиология, агиографията на европейското средновековие, латински език, средновековна латиноезична литература и др.

В настоящия конкурс Стиляна Баталова кандидатства като автор на една монография, девет студии, десет статии, три рецензии и други публикации, осъществени след получаването на ОНС „доктор“. Обемът на научната продукция е впечатляващ, като посочените трудове са поместени на страниците на авторитетни периодични български и чужди издания като Годишник на Софийския университет, Старобългарска литература, Кирило-Методиевски студии, *Palaeobulgarica*, *Bulgaria Mediaevalis*, *Byzantinoslavica* и др.

Централно място в представената продукция заема монографията „Мотиви за българите в латинската историографска традиция XIV–XV в.“ София, 2018, 209 с. В първата глава на книгата авторката прави кратък преглед на средновековната латинска историография и мотивите за българите в нея

през XII–XIII в. В следващите три глави са разгледани трудовете на Паолино от Венеция (1274–1344): *Chronologia magna* и *Historia satyrica*; Джовани Колона (1298–1343/4): *Mare historiarum*; Антонин от Флоренция (1389–1459): *Summa historialis*; Николас Клопер Млади (1432–1487): *Florarium temporum*. За всеки един от авторите са написани биографични бележки, а произведенията са представени според техните ръкописи и издания. Отбелязано е тяхното присъствие в съвременната историография с оглед мотивите за българската история. Ст. Баталова е положила много усилия да изясни източниците, които са ползвали горепосочените автори. Тя критично анализира конкретните сведения за българската история, като се опитва да установи откъде произтичат отделни хронологически и фактологически неточности в трудовете на тримата автори. Приложени са многобройни успоредни текстове, които допринасят за изясняването на оригиналния текст и видоизменената компилация.

От аналитичното изложение на средновековните творби се вижда, че в тях присъстват преди всичко мотиви от ранносредновековната българска история (сблъсъците на българите с лангобарди и остготи през V в.; походът на Константин IV срещу Аспаруховите българи и неговото поражение; помощта на хан Тервел за повторното възцаряване на император Юстиниан II; българската намеса за отблъсването на арабите пред Цариград през 717–718 г.; отделни събития и факта за българо-византийските отношения през VIII в.; гибелта на император Никифор I в България; покръстването на българите и отношенията с Римската църква; българо-унгарските отношения през X в.; преминаването на Първия кръстоносен поход през българските земи). За българите през XIII в. се споменава главно във връзка с битката при Одрин и смъртта на император Балдуин; българо-латинските отношения при Борил и др. Като се изключат последните сведения на Николас Клопер Млади, то почти никъде западните автори не пишат за актуалните събития, случващи се по това време. Техните сведения се основават изцяло на по-ранни латински съчинения. От тази гледна точка е обясним факта, че в тях не се откриват нови,

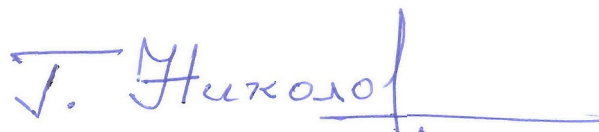
оригинални сведения за непознати детайли от българската история. Това обаче не е толкова съществено. Трудът на Ст. Баталова показва, че през XIV–XV в. българите и българската история са били сравнително добре познати в западната латиноезична историография, а от тук са ставали достояние и на други грамотни слоеве от населението.

Научният апарат и приложената библиография в книгата на Ст. Баталова, показват професионализъм и добри познания в областта на медиевистиката.

На базата на материалите в конкурса могат да се отбележат следните позитивни характеристики за научно-изследователската и преподавателска дейност на д-р Стилияна Баталова:

1. Ст. Баталова професионално и на високо научно ниво навлиза в една малко или почти неизследвана сфера от средновековната история – мотивите за българите в западната средновековна историография.
2. Отличната ѝ подготовка по латински език и палеография са ѝ позволили да се запознае в детайли със съчиненията на западноевропейската латиноезична историопис, включително и при работа с ръкописите на изследваните творби.
3. Досегашните публикации на Ст. Баталова показват, че тя е натрупала достатъчно материал за продължение на дълго застоялата поредица Латински извори за българската история.
4. Преподавателската дейност на Ст. Баталова се отличава с разнообразие на водените от нея лекционни курсове и упражнения. Същевременно тя е ясно центрирана и насочена към запознаване на студентите с латинската историография, както и въобще със средновековната латиноезична книжнина.
5. Всички публикации приложени за участието ѝ в конкурса са оригинални трудове, имат приносен характер и показват един утвърден и перспективен изследовател в областта на медиевистиката.

В заключение, като се основавам на горенаписаното за Стилияна Атанасова Баталова, единствен кандидат по обявения конкурс (Държавен вестник, брой 36 от 27. 04. 2018 г.) **давам положителното си мнение за присъждането ѝ на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“** по професионално направление 2.1. „Филология“, за нуждите на Кирило-Методиевския научен център – БАН.

Handwritten signature in blue ink, reading "Г. Николов".

София, 20 август 2018 г.

Доц. д-р Георги Н. Николов

(Заместник-декан на Исторически факултет на
Софийския университет „Св. Климент
Охридски“)